

Številka: 00104-154/2019/5

Datum: 4. 7. 2019

Odgovor na poslansko vprašanje Zmaga Jelinčiča Plemenitega v zvezi s sanacijo slovenskih bank

Poslanec Zmago Jelinčič Plemeniti v pisnem poslanskem vprašanju Vladi Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: vlada) zastavlja petnajst podvprašanj, ki se nanašajo na zadnjo sanacijo slovenskega bančnega sistema. Poslanca zanima naslednje:

- Kaj bo naredila vlada v zvezi z ugotavljanjem odgovornosti pri katastrofalni sanaciji slovenskega bančnega sistema?
- Kdo je odgovoren za sramoto, ki je za 3 milijarde evrov ogoljufala davkoplačevalce?
- Kdo izmed vladnih uslužbencev, kdo na Banki Slovenije in kdo na Ministrstvu za finance je prejel podkupnino?
- Zakaj so finančni skladi napadli Slovenijo?
- Zakaj vlada ne išče strateških partnerjev, temveč državno premoženje prodaja finančnim skladom – preprodajalcem?
- Kakšna je bila vloga ZDA pri sanaciji slovenskega bančnega sistema?
- Kakšna je bila vloga Nemčije pri sanaciji slovenskega bančnega sistema?
- Ali bo Slovenija zahtevala povračilo škode, ki so jo posredno ali neposredno povzročile institucije EU?
- Zakaj Evropska unija in njeni predstavniki Slovenijo izkoriščajo za realizacijo lastnih pogubnih idej?
- Ali bo aktualni premier »počepnil« tako kot njegovi predhodniki?
- Zakaj slovenska vlada ne zaščiti Slovenije pred EU, saj je odnos EU do Slovenije slabši od vseh diktatorskih režimov?
- Kdaj bosta tožilstvo in NPU začela delati? Policija mora po zakonu varovati premoženje! Pa ga ne.
- Kaj bo premier naredil v primeru gospe Bratušek, ki se je sama oklicala za »eno od članic slovenske trojke«? Ta »slovenska trojka« je naredila več škode kot bi jo evropska!
- Zakaj se ne razveljavijo vse pogodbe o prodajah deležev slovenskih bank, ki so bile nepotrebne?
- Zakaj Slovenija nima nikoli nobenega jasnega in glasnega mnenja in zgolj hlapčevsko taca za navodili EU?

* * *

Vlada uvodoma ugotavlja, da je ob upoštevanju predpisov, ki urejajo institut poslanskega vprašanja, vsebinski odgovor mogoče podati le na nekaj podvprašanj, ki jih je zastavil poslanec

Jelinčič Plemeniti. Na podlagi 240. člena Poslovnika državnega zbora (Uradni list RS, št. 92/07 – uradno prečiščeno besedilo, 105/10, 80/13 in 38/17) naj bi se namreč poslansko vprašanje nanašalo na ureditev posameznih zadev oziroma na sprejem določenih ukrepov s področja delovanja vlade oziroma posameznega ministrstva ali vladne službe, pri čemer mora biti kratek in jednat ter izražen tako, da je njegova vsebina jasno razvidna. Po mnenju vlade večina podvprašanj tega kriterija ne izpolnjuje, saj iz njih izhaja, da je bila zadnja sanacija slovenskega bančnega sistema nezakonita, o čemer lahko merodajno odloči le sodišče. Zato na večino podvprašanj niti ni mogoče podati odgovora.

Vlada zato v nadaljevanju podaja odgovore na naslednja podvprašanja:

- Kaj bo naredila vlada v zvezi z ugotavljanjem odgovornosti pri katastrofalni sanaciji slovenskega bančnega sistema?
- Zakaj vlada ne išče strateških partnerjev, temveč državno premoženje prodaja finančnim skladom – preprodajalcem?
- Ali bo Slovenija zahtevala povračilo škode, ki so jo posredno ali neposredno povzročile institucije EU?
- Kdaj bosta tožilstvo in NPU začela delati? Policija mora po zakonu varovati premoženje! Pa ga ne.
- Zakaj se ne razveljavijo vse pogodbe o prodajah deležev slovenskih bank, ki so bile nepotrebne?

Trditev, da je bila zadnja sanacija slovenskega bančnega sistema katastrofalna, je vsaj zavajajoča, ker je treba v pravni državi za takšne sodbe predložiti dokazila, torej pravnomočne odločitve pristojnih organov, ki o tem lahko merodajno presojujejo. V zvezi s sanacijo bančnega sistema pa je doslej le Ustavno sodišče Republike Slovenije sprejelo odločitev, iz katere je razvidno, da so bili izredni ukrepi, ki jih je zoper banke v težavah izrekla Banka Slovenije, zakoniti oziroma skladni z Ustavo Republike Slovenije.

Na podvprašanje, **kaj bo naredila vlada v zvezi z ugotavljanjem odgovornosti pri katastrofalni sanaciji slovenskega bančnega sistema**, vlada odgovarja, da je z namenom, da se odpravijo vsi dvomi v pravilnost izvedbe zadnje bančne sanacije, že sprejela dva zakonska predloga. Na podlagi dopolnitve zakona, ki ureja delovanje Banke Slovenije, bo lahko Računsko sodišče revidiralo pravilnost in smotrnost poslovanja Banke Slovenije, in sicer v skladu z Zakonom o Računskem sodišču (Uradni list RS, št. 11/01 in 109/12). Računsko sodišče bo tako lahko presojalo pravilnost in smotrnost praks nadzora, ki jih je Banka Slovenije izvajala do 4. novembra 2014 in so vodile v porabo sredstev proračuna Republike Slovenije. Ker je zadnja dokapitalizacija nekaterih slovenskih bank pomenila porabo sredstev proračuna Republike Slovenije in je bila izvedena pred 4. novembrom 2014, bo Računsko sodišče v okviru te revizije lahko presodilo tudi o pravilnosti in smotrnosti tistih ukrepov Banke Slovenije, ki so se nanašali na določitev potrebne višine dokapitalizacije bank. Računsko sodišče bo o revizijskih razkritjih obvestilo tudi Državni zbor Republike Slovenije. Navedene spremembe zakona, ki ureja delovanje Banke Slovenije, veljajo že od oktobra 2017 dalje.

Drugi zakon, ki ga je vlada nedavno sprejela in poslala v sprejem Državnemu zboru Republike Slovenije, pa se nanaša na ureditev postopka sodnega varstva imetnikov kvalificiranih obveznosti bank. Ustavno sodišče Republike Slovenije je namreč v zvezi z zakonom o bančništvu, ki je veljal v času, ko je bila izvedena zadnja bančna sanacija, odločilo, da se

odpravi ugotovljena protiustavnost in poskrbi za ureditev, ki bo omogočala ustavno-skladno uveljavitev pravice do sodnega varstva za vse morebitne že vložene in bodoče odškodninske tožbe v zvezi z odpisi kvalificiranih bančnih obveznosti. Pri tem predmet sodne presoje ne bo vprašanje veljavnosti odločb Banke Slovenije o izrednem ukrepu, saj so skladno z odločbo Ustavnega sodišča Republike Slovenije člani, ki so predstavljali pravni temelj za odpis kvalificiranih obveznosti bank, skladni z Ustavo Republike Slovenije. Po predlogu zakona je predmet sodnega spora opredeljen kot spor o upravičenosti do povrnitve škode, do česar bodo upravičeni nekdanji imetniki izbrisanih kvalificiranih obveznosti bank, če bo sodišče ugotovilo, da je škoda, ki je nastala zaradi učinkov izrednega ukrepa, višja, kot bi bila v primeru, če izredni ukrep ne bi bil izrečen, in bi šla banka zaradi tega v stečaj.

Nedvomno bosta oba zakona omogočila preveritev pravilnosti vseh postopkov, izvedenih v okviru zadnje bančne sanacije, in s tem bodisi ovrгла bodisi potrdila večletne govorice in ugibanja o domnevni škodljivi zadnji sanaciji slovenskega bančnega sistema.

Z izvedbo zadnje sanacije slovenskega bančnega sistema je povezana tudi zahteva po umiku države iz lastništva bank, ki so bile predmet sanacije. Te banke so v nezavidljivo finančno stanje prišle zlasti zaradi pomanjkljivega oziroma neustreznega korporativnega upravljanja, kar je po mnenju Evropske komisije posledica državnega lastništva, zato je kot pogoj za odobritev državne pomoči bankam določila tudi umik države iz njihovega lastništva.

V zvezi s podvprašanjem, **zakaj vlada ne išče strateških partnerjev, temveč državno premoženje prodaja finančnim skladom – preprodajalcem**, vlada poudarja, da postopek prodaje deležev države v bankah v skladu z Zakonom o Slovenskem državnem holdingu (Uradni list RS, št. 25/14) samostojno in neodvisno vodi Slovenski državni holding, d. d. (v nadaljnjem besedilu: SDH). Pri tem upošteva strategijo upravljanja naložb države, v kateri je za prodajo premoženja v nekaterih primerih že vnaprej določena metoda prodaje, ki vpliva na bodočo lastniško strukturo. Medtem, ko je omenjena strategija za prodajo deleža države v največji slovenski banki določila metodo prve javne ponudbe delnic z dodatno omejitvijo koncentracije lastništva, katere posledica je sedanja razpršena lastniška struktura, za prodajo ostalih bank, ki so (bili) v državni lasti posebnih določb ne vsebuje, kar pomeni, da z vidika načela gospodarnosti SDH z izbrano metodo prodaje stremi k cilju maksimiranja dosežene kupnine. Takšen cilj se lahko doseže zgolj s prodajo enemu ali več strateškim partnerjem, pri čemer pa je treba poudariti, da nobenega od zainteresiranih vlagateljev ni mogoče vnaprej izključiti, ker bi bilo takšno ravnanje v nasprotju s prodajno zavezo, ki jo je v postopku odobritve državne pomoči sprejela vlada. Ta določa, da bo »Republika Slovenija (v njenem imenu v skladu z zakonom prodajni postopek vodi SDH) delež v banki v celoti odprodala prek konkurenčnega, nediskriminatornega, odprtega in preglednega prodajnega postopka enemu ali več kupcem, neodvisnim in nepovezanim z banko in Republiko Slovenijo«. Izbrani bančni investitor mora poleg kriterijem, ki jih presoja SDH, zadostiti tudi kriterijem, ki jih v okviru postopka izdaje dovoljenja za pridobitev kvalificiranega deleža v banki, presojata Evropska centralna banka v sodelovanju z Banko Slovenije. Navedeno po mnenju vlade v zadostni meri preprečuje, da bi do lastništva bank prišle osebe, ki niso usposobljene za delovanje na področju bančništva.

Glede podvprašanja, **ali bo Slovenija zahtevala povračilo škode, ki so jo posredno ali neposredno povzročile institucije Evropske unije**, vlada navaja, da je Ustavno sodišče Republike Slovenije že potrdilo, da so bili izredni ukrepi, ki jih je za zadnjo bančno sanacijo uporabila Banka Slovenije, zakoniti in skladni s pravnim redom. Ostaja le še odprto vprašanje, ali so bili posamezni ukrepi uporabljeni sorazmerno glede na dejansko tedanje stanje v

bančnem sistemu in ali so bili vsi postopki izvedeni v skladu z zakonom. Kot rečeno je vlada že sprejela dva zakonska predloga, ki bosta omogočila preveritev pravilnosti vseh postopkov, izvedenih v okviru zadnje bančne sanacije, in v primeru ugotovljenih nepravilnosti omogočila, da se oškodovancem (delničarjem in imetnikom podrejenih obveznosti bank) izplača primerna odškodnina za povzročeno škodo. Zato ni mogoče govoriti o škodi, ki naj bi jo posredno ali neposredno povzročile institucije Evropske unije, ki so zgolj ravnale v skladu s predpisi. Niti ni utemeljeno zahtevati razveljavitve vseh pogodb o prodaji deležev države v bankah, ki so bile deležne državne pomoči, saj je bila zaveza o umiku države iz lastništva bank sestavni del zavez, ki jih je Republika Slovenija (v njenem imenu vlada kot izvršilni organ) sprejela v zameno za odobritev državne pomoči bankam v težavah. Zahteva po umiku države iz lastništva bank pa je posledica izredno slabega korporativnega upravljanja bank z državnim lastništvom, kar je bil po mnenju Evropske komisije glavni razlog za njihove težave.

Na podvprašanje, **kdaj bosta tožilstvo in Nacionalni preiskovalni urad (v nadaljnjem besedilu: NPU) začela delati, glede na to, da mora policija po zakonu varovati premoženje**, vlada pojasnjuje, da je za gospodarno upravljanje z državnim premoženjem pristojen SDH in ne organi pregona. SDH mora z državnim premoženjem ravnati gospodarno, učinkovito in tako, da se omogoča uresničitev ciljev, ki so opredeljeni v aktih upravljanja naložb, določenih z Zakonom o Slovenskem državnem holdingu (Uradni list RS, št. 25/14). Naloga tožilstva in NPU pa je, da odkrivata in preganjata kazniva dejanja oseb, katerih delovanje v slovenskem bančnem sistemu je privedlo do stanja, zaradi katerega je bilo treba izvesti zadnjo bančno sanacijo. Naj navedemo, da Policija že od leta 2013 prioritarno izvaja ukrepe na področju odkrivanja in preiskovanja bančne kriminalitete. V tem času je Policija na pristojna državna tožilstva podala 172 kazenskih ovadb, v katerih so bila državnemu tožilstvu naznanjena 304 kazniva dejanja, zaradi katerih je nastala velika protipravna premoženjska škoda oziroma korist v višini preko 778 milijonov EUR. Trenutno Policija obravnava 16 zadev s področja bančne kriminalitete, v katerih evidentirana protipravna premoženjska korist oziroma škoda znaša preko 60 milijonov EUR.

S področja bančne kriminalitete je bilo do januarja 2019 izdanih 13 sodb, od tega 11 obsodilnih za skupno 15 oseb, od tega je deset bančnikov. Šest obsodilnih sodb za sedem oseb je že pravnomočnih. Skupna protipravna premoženjska korist znaša okrog 42 milijonov evrov.